[2022] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 257

ਰਵੀ ਸ਼ਰਮਾ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਸਰਕਾਰ) ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ

(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 410-411 ਦੇ 2015)

ਜੁਲਾਈ 11, 2022

[ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਕੋਡ, 1973 – ਧਾਰਾ 378 – ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਧਾਰਾ 27 – ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਪੀਡਬਲਯੂ-2 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਰਾ) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੇਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ – ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ – ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਇਆ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 378 ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰੋ.ਸੀ. ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ – ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ – ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸਨ – ਮੋਟਿਵ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ – ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚੇਨ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ – ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜਫਰੁਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦਾ ਰਾਜ 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 495; ਮੋਹਨ ਉਰਫ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਉਰਫ ਸੀਨਾ ਉਰਫ ਟੈਲਰ ਸੀਨਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦਾ ਰਾਜ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1233, ਐਨ. ਵਿਜੈਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. ਦਾ ਰਾਜ (2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 687 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਤਰਸੇਮ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ (1994) ਸੁਪਲ 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 367; [1994] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 740; ਪਦਾਲਾ ਵੀਰਾ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਦਾ ਰਾਜ (1989) 2 ਸੁਪਲ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 706; ਚੰਦ੍ਰਕਾਂਤ ਗਣਪਤ ਸੋਵਿਤਕਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਰਾਜ (1975) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 16 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

(2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 687 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 8

1994] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 740 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 13

1989) 2 ਸੁਪਲ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 706 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 14

1975) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 16 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 15

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 410-411 ਦੇ 2015.

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 17.12.2014 ਅਤੇ 24.12.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਕ੍ਰਿਮ. ਏ. ਨੰਬਰ 585 ਅਤੇ 1611 ਦੇ 2014 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ ਸੁਨੀਤਾ ਅਰੋੜਾ, ਮੋਹਿਤ ਡੀ. ਰਾਮ, ਸ਼ਿਵਮ ਬੇਦੀ, ਅਨੁਭਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਮਿਸ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੌਰਾਸੀਆ, ਮਿਸ ਰੁਚੀ ਕੋਹਲੀ, ਮਿਸ ਅਰਚਨਾ ਪਾਠਕ ਡੇਵ, ਅਪੂਰਵ ਕੁਰੁਪ, ਜੀ. ਐਸ. ਮੱਕੜ, ਬੀ. ਵੀ. ਕਲਾਰਾਮ ਦਾਸ, ਆਰ. ਪੀ. ਲੁਥਰਾ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੰਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਜਿਲ੍ਹਾ, ਕਰਕਰਡੂਮਾ ਕੋਰਟ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 6/12 ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਬਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੋਟਿਵ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ।

ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ:

2. 30.05.2011 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ PW2 ਨੇ ਦੇਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ PW1 ਅਤੇ PW2 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੱਕੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ, PWs 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਉਂਗਲ ਚੁੱਕੀ, ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਦੋਸਤ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਫਾਇਰਆਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਹਾਜ਼ਰ ਦੀ ਦੋਨੋਂ ਨਿਰੀਖਣ ਨਾਲ ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਰਿਕਵਰੀ ਮਹਾਜ਼ਰ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ PW2 ਨੇ ਵੀ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

3. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊਜ਼ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ; ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਮੋਟਿਵ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ, ਇੱਕ ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਬੱਟ ਦੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ, ਚਾਰ ਕਾਰਤੂਸ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ।

4. ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੋਟਿਵ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੋਵੇਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ।

5. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੋਟਿਵ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ

ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਗੋਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਤਫਾਕਨ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬੱਟ ਦਾ ਲੱਕੜ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੇ ਉਸ ਵੱਲ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਕੇ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਵਿਚਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਜੰਜੀਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੋਟਿਵ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੋਟਿਵ ਦਾ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸ਼ੱਕ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕ□ਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਉਲਟਾਉ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ।

7. ਸੁਸ੍ਰੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੌਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਰਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕ□ਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ2 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਮੋਟਿਵ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਲ ਹੀ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

8. ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣ-ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ.') ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਫੀ ਸੁਥਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਜਫਰੁਧੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਦੀ ਰਾਜਾ (2022 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 495) ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਹੈ:

25. ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕਹਿਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਵਿੱਚ ਅਪੇਕਸ਼ਾਕ□ਤ ਧੀਮਾ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਧਾਰਣਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੁੱਗਣੀ ਧਾਰਣਾ ਸਿਰਫ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਗਹਿਰੀ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਭੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

9. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਮਿਸਾਲਾਂ:

ਮੋਹਨ ਉਰਫ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਉਰਫ ਸੀਨਾ ਉਰਫ ਟੈਲਰ ਸੀਨਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜਾ, [2021 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1233] ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੇਠਾਂ ਹੈ:

“20. ਧਾਰਾ 378 ਕ੍ਰਿਪੀਸੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ

384 ਕ੍ਰਿਪੀਸੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਭਿਯੋਗ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਹੋਰ ਵੀ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਦੁੱਗਣਾ ਧਾਰਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪਹਿਲੀ ਇਨਸਟੈਂਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਫਾਇਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਵਿੱਚ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੱਧ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਭਵ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਬਸੰਮਤ ਨਹੀਂ, ਬਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੈ।

21. ਹਰ ਕੇਸ ਦਾ ਸੱਚ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਸਫਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੱਭਣਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਾਤਮਕਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹਾਈਰਾਰਕੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਕੇਸ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਾਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਹੋਵੇ।

22. ਕਦੇ ਕਦੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨਾਮਤ: ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ। ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਇਕ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਧਾਰ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਇੱਕ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨੈਤਿਕ ਪਲੈਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਨਿੰਦਾ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਬਰਤਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਖਿਲਾਫ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੜਚੋਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 378 CrPC ਅਧੀਨ ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ। ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਨਵਾਰ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ, (2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 166:

14.2. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 20 ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: [ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜ, [(2010) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 189]:

“20. ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਜਾਂ ਅਸੰਬੰਧਿਤ/ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ "ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਵਿਰੁੱਧ" ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਰਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ

ਅਤਾਰਕਿਕਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਿਤ ਹੈ।

(ਵੇਖੋ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕਿੰਦਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ [(1984) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 635], ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰ-ਕਮ-ਆਸੈਸਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀ ਬਨਾਮ ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ [1992 ਸੁਪ (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 312], ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਰਬੜ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕਸ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਸੀ.ਈ. [1994 ਸੁਪ (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 665], ਗਯਾ ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਹਨੁਮਾਨ ਪ੍ਰਸਾਦ [(2001) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 501], ਅਰੁਲਵੇਲੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, [(2009) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 206] ਅਤੇ ਗਾਮਿਨੀ ਬਾਲਾ ਕੋਟੇਸਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਦੀ ਰਾਜ [(2009) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 636])."

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ [(1999) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 10] ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਕਬੂਲਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

14.3. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਵਿਜੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ, [(2019) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 436], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 378 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ [ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, 2013 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਕਰ 10732]। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1952 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 31 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"31. ਇਕ ਸਮਾਨ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਮੇਦਭਾਈ ਜਾਦਵਾਈ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ [(1978) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 228] ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਕੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਉਲਟਦਿਆਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

'10. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੋਰਥ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਯਕ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ।'

31.1. ਸੰਬਾਸੀਵਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕੇਰਲਾ, [(1998) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 412], ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੇ ਪਹੁੰਚਾਏ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਹਿਣਯ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

'8. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮਾਮਲੇ [ਰਮੇਸ਼ ਬਾਬੁਲਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ, (1996) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 225] ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਗਾਂਹ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਸਚਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਬਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਨਾ-ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਔਚਿਤ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਬਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਕੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ; ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਬਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਟਿਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ।

31.2. ਕੇ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਉੰਨੀਥਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ, [(1999) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 309] ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਬੰਧਿਤ/ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਕ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕਰੇ। ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਠੋਸ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਵੇ।

‘5. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਾਰੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਰੀ ਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਾ ਨਿਕਲੇ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 417 ਕ੍ਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਬਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਪੱਕਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ।

ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਹਨਾਂ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। (ਇਸ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਬਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸੁਰਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [1951 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1207]; ਵਿਲਾਇਤ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. [1951 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 898]. ਸਾਡੀ ਰਾਏ 'ਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਚ ਕੋਈ ਵਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।'

31.4. ਕੇ. ਗੋਪਾਲ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐ.ਪੀ., [(1979) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 355] 'ਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸ਼ੱਕਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹਾਸਿਆ 'ਤੇ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ।"

ਐਨ. ਵਿਜੈਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, [(2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 687] ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ:

"20. ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਗਮੁਥੁ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਕ "ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ" ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਵੈਧ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 378 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ, ਬਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਭੇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਕਤਾਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੰਦਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ, [(2007) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 415] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਤੈਅ ਕੀਤੇ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 42 ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰ. 432)

"42. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ, ਬਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਉਭਰਦੇ ਹਨ:

(1) ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਮੀਖਿਆ, ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

(2) ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ, ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ, ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) "ਮਜਬੂਤ ਅਤੇ ਜਬਰਦਸਤ ਕਾਰਨ", "ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਪਰਯਾਪਤ ਆਧਾਰ", "ਬਹੁਤ ਮਜਬੂਤ ਹਾਲਾਤ", "ਵਿਕ□ਤ ਨਤੀਜੇ", "ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗਲਤੀਆਂ", ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਬਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ "ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਫੁਲਕਾਰੀਆਂ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਰੀ ਨਾਲ ਦਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ

ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ।

(4) ਪਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੁੱਗਣਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਦਾਂਤ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਸੂਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੂਜਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਰੀਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਪੁਖਤਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ।

(5) ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਉਚਿਤ ਨਤੀਜੇ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰੀਤਾ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

21. ਹੋਰ ਵਿੱਚ, ਮੁਰੁਗੇਸਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, [(2012) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 383] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰੀਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਉਹ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰੀਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਵਾਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, "ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ" ਤੋਂ "ਗਲਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ" ਜਾਂ "ਗਲਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ" ਦਾ ਫਰਕ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇੱਕ "ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ" ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਵਾਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

xxx

xxx

xxx

23. ਹੋਰ, ਹਕੀਮ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ., [(2017) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 719] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰੀਤਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ "ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ" ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ "ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ" ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 9 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨੇ 722-23)

“9. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਤਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੋਸ਼ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਤਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ, ਸਰਦੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮ 6.30 ਵਜੇ ਤੋਂ 7.00 ਵਜੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹਨੇਰਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਤਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਕੋ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ

ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਜੋ ਸੁਤੰਤਰ ਸਨ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਜ਼ਰੂਰ ਅਭਿਯੋਗ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਛੇਦ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਸਨ, ਦੋ ਖੋਪੜੀ ਵਿੱਚ ਗੂੜ੍ਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ, ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਪੂਰਵਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਭਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਸੱਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀ ਹਮਲਾਵਰ ਸੀ, ਪਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜਾ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ਮੁਕਤੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਦਿਗਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ।"

24. ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ਮੁਕਤੀ ਇੱਕ "ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ" ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰਾ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਦੋਸ਼ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਿਰੀਖਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਜੋ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਸਨ, ਦੋਸ਼ੀ-ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਗਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਜ਼ 3, 5 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮੇਜ਼ ਦੇ ਦਰਾਜ਼ ਤੋਂ ਕਰੰਸੀ ਅਤੇ ਸੈੱਲਫੋਨ ਕੱਢੇ। ਇਸ

10. ਕਿਹੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

11. ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਹ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ ਅਖੀਰਲੀ ਵਾਰ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ:

"12. ਇਹ ਇਸ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਤੋਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਸਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇੱਕ ਪਿੱਛੋਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਰਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਤਾਂ 30 ਮਈ, 2011 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਗਵਾਹ ਦੱਸਿਆ। ਅਸ਼ੋਕ ਦੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨਿਸਚਾ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

13. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਿਜੇ ਸਿਰੋਟੀਆ ਪੀਡਬਲਿਊ-14 ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭਰਾ ਸਵੇਰੇ ਲਗਭਗ 7.30/7.45 ਵਜੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰੋ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਅਤੇ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਉਸੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ ਕਿ 30 ਮਈ, 2011 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟ-ਮੋਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਦਾ ਨਾਮ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਤੇ ਦੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਗਲੀ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕੱਚੀ ਕਾਲੋਨੀ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਪਤੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਤਾ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

14. ਇਸ ਤਰਾਂ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਵਿਜੈ ਸਿਰੋਤੀਆ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ,

ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਨੋਂ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਪਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਇਕ ਸੰਭਵ ਵਿਚਾਰ ਹੈ।

12. ਇਸ ਤਰਾਂ, ਜਦੋਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਵੱਧ ਠੋਸ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। PW1 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ।

13. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੋ ਕਿ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਸਬੂਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ PW2 ਦੇ ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਮੋਟਿਵ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ PW2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਆਕਲਣ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। PW2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਧਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਲਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ, ਮੋਟਿਵ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੋਟਿਵ ਇਕ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵ ਗੁਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਰਸੇਮ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ (1994) ਸੁਪ ਤੀਜਾ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 367 ਵਿਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੈ:

“8. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਮੋਟਿਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੀ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਜਦੋਂ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਮੋਟਿਵ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੋਟਿਵ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਗੁਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ ਕੇਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮੋਟਿਵ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜੇਕਰ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮੋਟਿਵ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਤੁਰੰਤ ਮਜਬੂਰੀ ਵਾਲੀ ਮੋਟਿਵ ਸੀ। .....”

14. ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਕਾਬਲ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਪਦਾਲਾ ਵੀਰਾ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਫ ਏ.ਪੀ., 1989 ਸੁਪਲੀ (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 706:

“10. ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿੱਧ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ: ਦੋਸ਼ੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬੇਕਸੂਰੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। (ਦੇਖੋ ਗੰਭੀਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਫ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ [(1982) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 351].)"

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਕੇਵਲ ਸ਼ੱਕ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਵੀਕਾਰਯ ਸਬੂਤ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ,

ਚੰਦਰਕਾਂਤ ਗਣਪਤ ਸੋਵਿਤਕਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (1975) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 16.

"16. .....ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਵਲ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੰਪੂਰਣਤਾ 'ਚ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ...."

16. ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਹਾਜ਼ਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਕੈਚ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਨਾਲ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਵਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਬੂਤ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਐਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੈਚਾਰਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਕ ਗਵਾਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ।

17. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.11, ਮੁਖੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.14, ਨੇ ਕਿਸੇ ਪੜੋਸੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹੈ, ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਜ਼ 2, 8, 11 ਅਤੇ 14 ਨਾਲ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਨੇ ਜੀਪ ਅਤੇ ਮੋਟਰਬਾਈਕ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਗਵਾਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਯਾ ਤਾਂ ਮੋਟਰਬਾਈਕ ਜਾਂ ਪੈਦਲ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਕ ਗਵਾਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਗਿਪਸੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ।

18. ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਰਾਏ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗਹਰਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕ□ਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਹਰੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਇੰਸਟੈਂਸ ਦੀ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਵਿੱਚ ਧੀਮਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ। ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਜੈਵਾਨ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਆਰਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ

ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate